

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Ramazan Ayı Orucunun Hataen (Adam) Öldürmenin Kefaretine Dahil Edilmesi Caiz Değildir

Âbidullah'a

Soru:

Esselamu Aleykum.

İçinde bulunduğunuz durumdan dolayı Allah yardımcınız olsun.

Soru şudur: İki ay üst üste oruç tutmanın kefareti ile hataen (adam) öldürmenin kefareti Şaban ile Ramazan ayı arasında cem etmek caiz midir? Orucun kefareti azat edecek kölenin olmaması halinde vacip olup Ramazan orucunun ise vacip-farz olduğu bilinmektedir. Peki orucun kefareti için Şaban ile Ramazan ayının arasını cem etmek caiz midir?

Allah sizi hayırla mükâfatlandırсын.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

1- Ramazan ayı orucunu, hataen (adam) öldürmenin kefareti dahil etmek caiz değildir; çünkü bunlardan her biri, diğerinden ayrı bir hükümdür. Nitekim hataen adam öldürmenin kefareti, ayet-i kerimede de geçtiği üzere azat edecek kölesi olmayanın üst üste iki ay oruç tutmasıdır: وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا **Hataen (yanlışlıkla) olması dışında bir müminin bir mümini öldürmeye hakkı olamaz. Hataen bir mümini öldüren kimsenin, mümin bir köle azat etmesi ve ölenin ailesine teslim edilecek bir diyet vermesi gereklidir. Meğer ki ölünün ailesi o diyeti bağışlamış ola. (Bu takdirde diyet vermez). Eğer öldürülen mümin olduğu halde, size düşman olan bir toplumdan ise mümin bir köle azat etmek lazımdır. Eğer kendileriyle aranızda antlaşma bulunan bir toplumdan ise ailesine teslim edilecek bir diyet ve bir mümin köleyi azat etmek gerekir. Bunları bulamayan kimsenin, Allah tarafından tevbesinin kabulü için iki ay üst üste oruç tutması lazımdır. Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir.” [Nisa 92] Ayetten talep edilenin, kefaret için bu iki ayda oruç tutmak olduğu açıktır. Dolayısıyla Ramazan ayı orucu gibi kefaret dışında farz olan başka bir oruç buna dahil edilmez. Zira Ramazan orucu hakkında şerî nâss şöyledir: شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ **Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği bir aydır. Öyle ise sizden Ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun.” [Bakara 185] Dolayısıyla bu, hataen adam öldürmenin kefaretiyle yönelik şerî nâsstan başkadır. Dolayısıyla bu ikisi birbirlerine dahil edilmezler. Ben Allah Subhanehu'dan bu sıkıntıdan dolayı size yardım etmesini ve ecrinizi artırmasını niyaz ediyorum. Şüphesiz Allah, salihlerin koruyucusudur.****

2- Geçerli bir nedenden dolayı sürekli oruç tutmaktan aciz olma haline gelince; bunun hükmü hakkında iki görüş üzerinde ihtilaf vardır:

Birincisi: Onun doyurması gerekmez; çünkü her ne kadar Subhanehu ve Teala zıharın kefareti zikrettiği gibi doyurmayı zikretmiş olsa da Allah Celle ve Alâ öldürmenin

kefaretinde oruç tutmaktan aciz olanın doyurmasını zikretmemiştir... Bu, cumhurun görüşüdür.

İkincisi: Hataen adam öldürmenin kefaretinin, altmış gün “üst üste iki ay” oruç tutmaya gücü yetmeyen kişinin altmış yoksulu doyurması gerektiği zihar kefareti gibi diğer kefaretlere kıyas edilmesi; nitekim Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ذَلِكَ تَوْعْظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ * فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا فَمَنْ فَعَلْ ذَلِكَ قَلْبًا رَافِعًا فَسَوْفَ يَكْفِرُ بِاللَّهِ كَفْرًا كَبِيرًا** * Kadınlardan zihar ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden dönenlerin karılarıyla temas etmeden önce bir köleyi azat etmeleri gerekir. Size öğütlenen budur. Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. Buna imkân bulamayan, temastan önce üst üste iki ay oruç tutar. Buna da gücü yetmeyen altmış fakiri doyurur. Bu, Allah’a ve Rasulü’ne imanınızı göstermeniz içindir. İşte bunlar Allah’ın koyduğu kurallarıdır. Kâfirleri elem veren bir azap beklemektedir.” [Mücadele 3-4]... Şafii’nin görüşlerinden biri de budur.

3- Yukarıda da belirttiğimiz gibi geçerli bir nedenden dolayı oruç tutamayan kişi hakkında benim için racih olan, ona hiçbir şeyin gerekmediği, aksine Allah’tan bağışlanma dilemesi ve nafilelerle O’na yaklaşmasıdır; şüphesiz Allah, affedici ve esirgeyicidir. Peki neden hataen adam öldürmenin kefaretinin zihar kefaretinin kıyas yapmıyoruz? Çünkü kefaretlerde kıyas yoktur; zira onlar, illettendirilmemiştir.

Nitekim İslam Şahsiyeti kitabının word dosyasının 338. sayfasındaki kıyas konusunun “Aslın Hükümünün Şartları” bölümünde şöyle geçmektedir:

[Beşinci: Aslın hükmünün, kendisi ile kıyas yollarından sapılan olmaması; kendisi ile kıyas yollarından sapılan, iki kısma ayrılır:

Birincisi; manasının akledilmemesidir. Bu, ya genel bir kaideden müstesna olmasıdır ya da kendisi ile başlanılan olmasıdır:

- Genel bir kaideden müstesna olmasına örnek, tek başına Huzeyme’nin şahitliğinin kabul edilmesidir. Buhari’nin rivayet etmiş olduğu gibi o, manası akledilmeyen olmakla birlikte şahitliğin kaidesinden müstesnadır.

- Kendisi ile başlanılana örnek ise rekatların sayısı, zekât nisaplarının belirlenmesi, hadlerin ve kefaretlerin miktarlarıdır. Zira o, manası akledilmeyen olmakla birlikte genel bir kaideden müstesna değildir. Her iki takdir edişe binaen hüküm hakkında kıyas engellenir...] Bitti.

Umarım bu kadarı yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah’tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 15 Şaban 1443

M. 18/03/2022

Cevaba, Emir’in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<https://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4228/>